

INFORMAȚII PRIVIND
ISTORIA ORAȘELOR

Nr. 137

Sibiu, iulie 2008

**Direcția Județeană de Cultură,
Culte și Patrimoniu Cultural Național Iași
Complexul Național Muzeal „Moldova” – Muzeul Unirii Iași
Comisia de Istorie a Orașelor din România**

organizează
sesiunea de comunicări științifice

CERCETĂRI
DE
ISTORIE URBANĂ

2-5 octombrie 2008
Muzeul Unirii Iași

După cum a rezultat din procesul verbal al ultimei ședințe a comitetului CIOR (publicat în buletinul informativ nr. 135) sesiunea ordinară a Comisiei va avea loc în acest an la Oradea, având tema *Orașul și biserica*. Împlinindu-se, în anul acesta, 600 de ani de la prima atestare a orașului Iași, s-a amintit în același buletin și intenția organizării de către Direcția Județeană pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Iași a unei manifestări ample, la care ar putea fi inclusă și Comisia de Istorie a Orașelor din România. Ca urmare a intervenției doamnei dr. Stela Cheptea și a amabilității doamnei Aurica Ichim am primit (în 16 iulie 2008) o invitație oficială de participare din Iași, din 16 iulie 2008, care are următorul conținut:

În urma discuțiilor purtate cu toți factorii de decizie, din Iași și Sibiu, privind organizarea unei sesiuni de comunicări a CIOR la Iași, cu prilejul aniversării a 600 de ani de la prima atestare a orașului, s-a convenit ca această manifestare să constituie o secțiune în cadrul Simpozionului anual „Monumentul – Tradiție și viitor”, ce va avea loc în zilele de 2-5 octombrie 2008.

În acest sens, vă supunem atenției câteva teme care pot fi dezvoltate sub genericul „Iași 600”.

Propunem următoarea tematică pentru comunicările pe care vă invităm să le prezentați cu această ocazie, sub titlul Cercetări de istorie urbană:

- Rolul privilegiilor în evoluția centrelor urbane.
- Organizarea spațiului central în orașele deschise.
- Categoriile sociale și structuri etnice în evoluția orașelor.
- Viața cotidiană și cultura urbană.

Scrisoarea continuă:

Menționăm faptul că organizatorii pot suporta cheltuielile de cazare și masă pentru 30 de participanți. În același timp, precizăm că ar fi binevenită și invitarea colegilor din Chișinău sau Cernăuți la această manifestare.

Pentru mai multă eficiență, detaliile de organizare a sesiunii CIOR vor fi stabilite telefonic, după ce participanții își vor anunța titlurile comunicărilor, pe care le dorim a fi cunoscute până la data de 15 august 2008.

Cu stimă,

Director,

Vasile Munteanu

Mulțumim Direcției pentru Cultură Iași pentru această ofertă generoasă și considerăm că este oportun să dăm curs acestei invitații. Formularele de înscriere sunt așteptate la sediul Comisiei până la data de 20 august 2008 și trebuie însoțite de un scurt rezumat (10-20 de rânduri).

Paul Niedermaier,
Städte, Dörfer, Baudenkmäler. Studien zur Siedlungs- und Baugeschichte
Siebenbürgens
[Orașe, sate, monumente arhitectonice. Studii asupra istoriei habitatului și a
arhitecturii Transilvaniei], Böhlau Verlag Köln, Weimar, Wien, 2008, XXX + 470 p.

Volumul constituie nr. 36 din seria „Studia Transylvanica” și a fost editat de prezidiul Cercului de Studii pentru Cunoașterea Transilvaniei (Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde e.v. Heidelberg) cu prilejul celei de-a 70-a aniversări a autorului. Cartea reunește o serie de studii și articole răspândite în diferite volume colective și reviste, publicate cu mulți ani în urmă și devenite greu de găsit. Apărute uneori în limba română, aceste lucrări au fost traduse în germană și au ca temă istoria habitatului unor așezări din Transilvania și dezvoltarea lor de-a lungul secolelor.

La începutul volumului se află o scurtă notă a prezidiului Cercului de Studii pentru Cunoașterea Transilvaniei, urmată de aprecierile față de activitatea multilaterală a celui sărbătorit, semnate de acad. Dan Berindei, vicepreședinte al Academiei Române, prof. dr. Peter Johaneck, conducător al Institutului pentru Istoria Comparată a Orașelor de la Münster și prof. dr. Hermann

Van der Haegen din Löwen, membru al Academiei Regale a Belgiei. Toate cele trei contribuții subliniază aportul științific al lui Paul Niedermaier la cercetarea istoriei orașelor, la impulsivarea acestui domeniu în România. Peter Johanek apreciază chiar că sărbătoritul, prin atlasul istoric al orașelor și prin publicarea izvoarelor istoriei orașelor din România până la 1300 „a devenit un constructor de poduri între cercetarea românească a istoriei orașelor și cea europeană” (p. XIII).

Urmează *Tabula Gratulatoria* și bibliografia lucrărilor lui Paul Niedermaier.

Cartea este structurată în 5 secțiuni: *Transilvania în Europa, Istoria habitatului în Transilvania, Urbanismul, Edificii religioase și Așezările miniere*. Deși unele lucrări se ocupă și de trecutul așezărilor rurale, cele mai multe sunt consacrate diferitelor aspecte ale istoriei urbane. Astfel sunt abordate probleme de demografie istorică, aspecte ale relației sat-oraș în Evul Mediu, ale raportului dintre comerț, meșteșuguri și agricultură în orașele medievale, ale repercusiunilor conjuncturilor asupra administrației centrelor urbane. Volumul cuprinde și studii asupra unor teme „preferate” ale autorului, precum: evoluția rețelei de orașe medievale, orașul și reședința în Transilvania, etapele evoluției orașelor. Diferitele edificii specifice vieții urbane, de la locuințe, la construcțiile de interes public și turnurile de apărare au fost, de asemenea, o preocupare a autorului. De o atenție sporită s-au bucurat însă în preocupările autorului și edificiile religioase, considerate adevărați exponenți ai așezărilor. Autorul s-a oprit asupra unor biserici romanice, dar a insistat asupra stilului gotic. Nu lipsește nici studiul consacrat catedralei ortodoxe din Sibiu, de inspirație bizantină, nici cel despre o veche sinagogă din același oraș, în stil gotic.

Ultima secțiune este consacrată mineritului și influenței sale asupra așezărilor miniere, asupra evoluției lor în timp. Exploatarea sării și efectele sale benefice pentru un șir întreg de așezări este urmărită de la începuturile Evului Mediu până la începutul epocii moderne. La fel este urmărită și evoluția montanisticii, a exploatarei minereurilor, a metalurgiei în Munții Apuseni.

Temeinica documentare a lucrărilor înmănunchate în acest volum este relevată și de cele peste o mie de note științifice ca și de cele 159 de ilustrații, în majoritatea lor schițe, relevee, planuri, utile unor noi investigații. În anexele cărții se află o listă a ilustrațiilor și un indice al numelor de locuri.

Reunirea în acest volum a unor studii mai greu accesibile astăzi este un gest de grațitudine față de autor dar și un instrument de lucru dăruit cercetătorilor interesați de istoria economică, demografie, arhitectură, artă etc.

Volumul este o lucrare de referință, indispensabil tuturor celor care vor investiga trecutul unui mare număr de așezări transilvane, îndeosebi orașe. Autorul face mereu comparații cu evoluțiile din alte spații europene, urmărește filierele unor influențe și subliniază specificul transilvănean al fenomenelor abordate. Sub acest aspect, deși unele lucrări au fost elaborate în urmă cu zeci de ani, cartea este actuală, integrând în spațiul central-european trecutul nostru.

Și prin acest volum, rezultatele investigațiilor întreprinse de Paul Niedermaier, publicate într-o editură de prestigiu internațional, au ajuns la cunoștința cercetătorilor din spațiul germanofon. Ca și în cazul celorlalte volume ale sale apărute la aceeași editură rămâne de rezolvat și în cazul cărții de față, publicarea în limba română, pentru ca aceste rezultate să poată fi cunoscute și de toți cei interesați în țară de istoria orașelor.

Vasile Ciobanu

Atlas istoric al orașelor din România, Seria B, Țara Românească, Fascicula 2, Câmpulung, Editura Enciclopedică, București, 2008, 18 + XVIII p. + IX pl.

Lucrarea coordonată de Dan Dumitru Iacob are ca autori ai textului pe Gheorghe I. Cantacuzino, Șerban Dragomirescu, Dan Dumitru Iacob și Carmen Oprescu. Hărțile au fost desenate de Mariana Vlad, iar traducerea a fost realizată de Sigrid Pinter.

Important instrument de lucru pentru specialiști (istorici, arhitecți, urbaniști, istorici de artă ș.a.), *Atlasul* nu le este dedicat în exclusivitate, el fiind adresat și publicului larg. Textul bilingv, român-german, lărgeste și mai mult aria posibililor săi cititori, făcându-l accesibil la nivel european.

Ca și până acum, *Atlasul*, are două părți distincte: text (*Cuvânt înainte, Repere fizico-geografice, Cronica orașului, Evoluția demografică, Structura morfologică, Etape de extindere a orașului, Monumente istorice, Descrieri istorice ale orașului, Descoperiri arheologice, Numele străzilor, Bibliografie, Proveniența ilustrațiilor și hărților*) și 9 planșe (8 hărți redesenat cu ajutorul computerului și o litografie).

Monumentul – tradiție și viitor, ediția a X-a, Iași, 2-5 octombrie 2008
Secțiunea **Cercetări de istorie urbană**
Formular de înscriere (data limită 20 august 2008)

Către **Comisia de Istorie a Orașelor din România**
Bulevardul Victoriei nr. 40, 550024 Sibiu

Subsemnata/subsemnatul
(titlul științific, numele și prenumele)

de la din
(instituția) (localitatea)

Intenționez să prezint comunicarea:
..... pentru care anexez rezumatul solicitat.

Adresa mea este
(str., nr., bl., ap., cod., loc., tel.)

Semnătura

Rumänische Akademie

Kommission für Städtegeschichte Rumäniens
STÄDTEGESCHICHTLICHE INFORMATIONEN

Resümee

In der vorliegenden Ausgabe des Informationsblattes stellen wir allen Interessenten das Einschreibformular der Fachtagung der Städtegeschichtskommission zum Thema *Forschungen zur Städtegeschichte* zur Verfügung, Tagung, die als Sektion der X. Ausgabe des Symposiums „Das Baudenkmal–Tradition und Zukunft“, in Jassy in der Zeitspanne vom 2.-5. Oktober 2008 stattfinden wird. Desgleichen werden zwei Neuerscheinungen auf dem Gebiet der Städtegeschichte vorgestellt: Paul Niedermaier, *Städte, Dörfer, Baudenkmäler. Studien zur Siedlungs- und Baugeschichte Siebenbürgens*, Böhlau Verlag Köln, Weimar, Wien, 2008 sowie *Städtegeschichteatlas Rumäniens*, Reihe B, Walachei, 2. *Langenau*; Enzyklopädischer Verlag, Bukarest, 2008.

CIOR, Bulevardul Victoriei 40, RO – 550024 Sibiu
tel: 0040 269 212604, fax: 0040 269 216605
www.icsusib.ro; spanu@icsusib.ro

ISSN 1224-2853

Redactor: Anda-Lucia Spânu